

06 | Червень 2013

ВІСНИК

СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ЛЕМКІВСЬКИХ
ОБ'ЄДНАНЬ

УПОКОЇВСЯ ПЕТРО ШАФРАН

З липня 2013 р. відійшов у вічність ПЕТРО ШАФРАН (01-10-1929 р.), лемківський діяч, людина великого серця та духа. Задіяний у справах лемківської землі, член та засновник Об'єднання Лемків. Довголітній головний редактор кварталника ВАТРА, дописувач Нашого Слова. Лемківщина прощає свого сина. У скорботі єднаємось з родиною. Помершого Петра Шафрана поручаємо Богові в молитві. Вічна йому пам'ять! Похорон покійного Петра Шафрана відбудеться в суботу (06-07-2013 р. ...

ЗМІСТ

Наші справи

Вшанування мучеників Холмської землі..3

Триває офіційний візит голови СФУЛО
Софії Федина до Сербії6

Галицькі лемки вшанували пам'ять
депортованих.....7

Інтелігенція Львівщини закликала поляків
не піддаватися на провокації.....7

Роман Колос-новий голова Об'єднання
Лемків Канади.....8

Наші люди

Польські лемки знайшли своє щастя на
Полтавщині..... 11

Пряшівські «Карпатянин» і «Сердечко»
принесли до Львова радість і енергію. . 14

У Свиднику пройшло 59-те свято культури
русинів-українців Словаччини..... 16

Володимир Барна: Поет- то речник серця
на майдані долі 22

ОГОЛОШЕННЯ ТА АНОНСИ..... 30

Головний редактор: Софія Федина

Редакційний Андрій Стадник
колектив: Назар Радь
Олесь Куйбіда,
Богдан Сиванич
Тарас Радь

Дизайн: Віктор Дудяк

**Вісник СФУЛО. ©. Офіційне видання
Світової Федерації Українських
Лемківських Об'єднань.
Виходить раз на місяць.**

Основна мета часопису – динамічно
висвітлювати діяльність усіх суб'єктів
СФУЛО.

Номери вісника можна буде скачати зі
сайту СФУЛО: www.sfulo.com/biblioteka
Адреса редакції: visnyk.sfulo@gmail.com.
Можна надсилати свої матеріали.
Рішення про публікацію прийматиме
редакційна рада.

Світова Федерація Українських
Лемківських Об'єднань (СФУЛО) -
неурядова міжнародна громадська
організація, яка об'єднує українські
лемківські спільноти України, Польщі,
Словаччини, Сербії, Хорватії, Канади та
США. Основна мета діяльності -
забезпечення та захист законних
соціальних, економічних, творчих,
етнічних, національно-культурних та
інших інтересів лемків; розвиток та
популяризація лемківської культурної
спадщини і духовності на засадах
законності, демократії, добровільності та
самоврядування.

Офіційна сторінка в інтернеті
www.sfulo.com.

Наші справи

ВШАНУВАННЯ МУЧЕНИКІВ ХОЛМСЬКОЇ ЗЕМЛІ

1-2 червня 2013 відбулася поїздка на етнічні українські землі Холмщини, яку організувало Львівське обласне товариство "Холмщина". Приємно, що чи не вперше в поїздки обідналися майже всі товариства тих, хто має коріння на т.зв. Закерзонні - товариства "Лемківщина", "Надсяння", "Любачівщина"...Також долучилася Галицька Просвіта. Загалом нас було понад 90 осіб у делегації.

Стратегічний план передбачав таку програму: с. Сагринь-меморіал, м. Холм - проща на вшанування 8 мучеників Холмської землі та с. Верховини-меморіал.

Перша наша зупинка була у с.САГРИНЬ. 10 березня 1944 року поляки замордували понад 1200 мешканців села, за те, що вони були українцями. Включно з немовлятами. А потім просто зарили в землю. Всіх разом. Потім ще довго знаходили останки, коли орали поля. Кілька років тому наші там звели меморіал, який неодноразовно хотіли зруйнувати. Але він таки є. На плитах вирізьблені імена понад 600 загиблих, яких вдалося ідентифікувати. Холмщаки привозять вінки і лампадки. І цього разу ми всі разом змовили молитву, поставили вінок, запалили свічки... Тільки сумно це все... Меморіал збудовано, але досі офіційного відкриття і освячення не було. Немає кому то все доглядати і пильнувати за тим, щоб не руйнували. Кажуть, що може після 11 липня (70

річниця Волинської трагедії), за умови, що українці визнають вину за геноцид поляків на Волині, тоді поляки долучаться до офіційного відкриття меморіалу в Сагрині... Але то має НАМ боліти, а не полякам. Ми маємо вимагати і настоювати... І ще одне - немає жодного вказівника, що десь в Сагрині є цей меморіал... і якщо не маєш провідника - важко буде знайти... Отака наша пам"ять...

Друга зупинка у нашому княжому місті ХОЛМ. Перше, що мене вразило, це Данилова гірка, де в церкві був хрещений, а потім похований Данило Галицький - засновник Львова. Саркофаг щез. Церква була зрунована. А при вході на гірку, де зараз є польський костел і хресна дорога, напис говорить польською, англійською, російською мовами про те, що там є... А УКРАЇНСЬКА відсутня. Хоча гірка ДАНИЛОВА. Себто УКРАЇНСЬКА в засаді.

Потім ще краще. православна автокефальна церква, яка єднає українців і яка організувала паломництво на вшанування 8 мучеників Холмської землі - українців, замордованих поляками, службу веде на т.зв. старословянській мові - тобто РОСІЙСЬКОЮ, При всій моїй повазі до церкви, я не змогла витримати служби в такому її варіанті. Я б ще розуміла, якби було польською... Проте російською це було більш ніж неорганічно. Правда на другий день, коли я прийшла на службу вже готуючись до внутрішнього супротиву, почула проповідь рідною українською, точніше зовсім рідною лемківською говіркою. Аж від серця відлягло.. а виявилось, що то приїхав владика Горлицький Паїсій. Проповідь закликала до єднання і боротьби за свою пам"ять. Після служби відбулася перша хіба за 70 років церковна хода православної

церкви в Холмі. Це важливий момент. Проте нюанс. В ці дні Холм відзначав день міста. І вшанування мучеників холмської землі навіть не було внесено до переліку заходів, що відбувалися в той час. Тому НІКОГО з представників влади міста не було. Вчоргове нам показали, де наше місце. Але від нас залежить, наскільки ми з цим погодимося.

Що біля церкви було приємного - то Хрест на пам'ять про 50 річницю Акції Вісла (а в церкві є й пам'ятна таблиця), і меморіальний знак на згадку про 1938 рік на Холмщині - звірське нищення поляками українських православних церков... Паралельно коло церкви була виставка-презентація книги про руйнування церков д-ра Григорія Купріяновича - голови українського товариства в Любліні.

Остання зупинка була у с.ВЕРХОВИНИ, де вже після війни поляки винищили понад 190 жителів села. Наші поставили там меморіал, який неодноразово нищили, паплюжили, він і зараз на грані розвалу... Сказали спільну молитву, запалили свічі, пошанували невинно убієнних... І весь час дзвенить одне питання: поляки воювали з українцями... знищили. Так якого біса воювати з могилами? Чому спільно не помолитися за упокій і дати мертвим спокій?

Ця поїздка навіяла багато роздумів... У Холмі є будинок, в якому жив і працював Михайло Грушевський, резиденція

Огієнка, могила прем'єр-міністра УНР Пилипа Пилипенка, колишня українська гімназія... Це наші місця пам'яті. На разі забуті більшістю з нас. А маємо пам'ятати. Шанувати. Нам це має бути потрібне... А на разі поляки слушно користають з нашого безпам'ятства, старанно зтираючи основи нашої державності і незалежності...

У нас, як і у холмщаків, є

місця нашого, лемківського, болю – маємо їх відновлювати і не давати пам'яті згасати...

П.С. Коли поляки приїжджають до Львова на Личаківське кладовище, на свої гроби - хоч і ніхто з рідних там не похований - вони завше ставлять свічки, кладуть квіти, пов'язують стрічки...

Ми маємо теж шанувати своїх героїв...

ТРИВАЄ ОФІЦІЙНИЙ ВІЗИТ ГОЛОВИ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЛЕМКІВСЬКИХ ОБЕДНАНЬ СОФІЇ ФЕДИНИ ДО СЕРБІЇ

З 27 червня до 9 липня триває офіційний візит Софії Федіни до Сербії на

запрошення Союзу русинів-українців Сербії та нашої громади, яка там проживає. 29-30 червня Софія представляла лемківську культуру на 52-му фестивалі русинської культури «Червена Ружа» у Рускому Керестурі – місті заснованому переселенцями з Лемківщини понад 250 років тому. В рамках

фестивалю відбулася офіційна зустріч на запрошення Голови національної ради русинів Сербії Славка Раца щодо вироблення спільної стратегії для підтримки наших фестивалів і нашої культури в різних краях, де живуть лемки (чи русини, як їх тут називають), за участі голови СФУЛО Софії Федіни,

представників Союзу русинів-українців Словаччини, Союзу русинів Хорватії, голови фестивалю Червена Ружа Йоакима Раца та голови Національної ради русинів Славка Раца. Основним завданням є об'єднати всіх представників української-русинської-лемківської культури задля збереження своєї культурної ідентичності і вибрати фестивалі для подання спільної

заявки на отримання коштів від Європейського Союзу. Також Софія Федина провела робочі зустрічі з представниками Союзу русинів-українців Словаччини Іваном Лабою (попереднім головою СФУЛО) та Віктором Бандурчином, а також з представниками Союзу русинів Хорватії, які теж є членами СФУЛО.

Попереду зустрічі з нашою громадою у Новому Саді, Бикіч Долі, Орахові, Джурджові, Коцурі, Суботиці. Про все це читайте у наступному віснику.

Галицькі лемки вшанували пам'ять депортованих

25 Червня 2013 р.

Громадськість лемків м.Галича зібралася на Привокзальній площі біля пам'ятного знаку депортованим у 1944-1947 роках.

Відроджуючи традицію пошанування предків у день Святої Трійці, священники УГКЦ на чолі з деканом Галицького деканату УГКЦ отцем-мітратом Васиєм Завірачем відслужили панахиду пам'яті постраждалих, внаслідок депортації українців у 1947 році під час проведення операції «Вісла».

У своєму виступі отець-мітрат Василій Завірач згадав трагічну долю українців, насильно виселених з рідних земель, на яких проживали споконвіку.

Звертаючись до присутніх, він закликав їх гуртуватися, щоб лемки змогли зберегти свою культуру та звичаї.

Інтелігенція Львівщини закликала поляків не піддаватися на провокації

Представники громадськості та інтелігенції Львівщини поширили заяву, у якій засудили розпалювання міжнародної ворожнечі між українським і польським народами та закликали поляків не піддаватися на ворожі провокації.

Відповідна заява поширена сьогодні, 7 червня.

«Напередодні підписання Україною угоди про асоціацію з Євросоюзом окремі польські псевдовчені, а за ними і деякі політики, спираючись на фальшиві факти і відверті наклепи, розпалюють антиукраїнську істерику, звинувачуючи українців у геноциді проти поляків. До цієї кампанії синхронно з українського боку приєднується команда відомого українофоба, активного лобіста інтересів північного сусіда, В.Колісніченка, а також розгортається так званий «антифашистський» рух оскажених українофобів та прихильників Митного союзу. До них дивним чином долучаються деякі галицькі лжепатріоти, котрі перекладають і популяризують в Україні ці антиукраїнські опуси, засновані здебільшого на недостовірних фактах і бездоказових твердженнях. За усім цим виразно простежується рука єдиного ляльководи», – зазначається у заяві.

Представники громадськості та інтелігенції Львівщини закликають поляків: «Не можна жити минулим. Треба разом, у злагоді, будувати спільний європейський дім, у якому будемо жити ми і наші нащадки. Тож акцентуємо увагу на тому, що нас об'єднує, а не на тому, що роз'єднає».

громадськості Львівщини з приводу розпалювання міжнаціональної ворожнечі між українським і польським народами

Історія польсько-українських стосунків має складні, інколи драматичні, періоди, які в кінцевому рахунку призводили до трагічних наслідків для обох народів, і з яких користали інші. Та з відновленням у кінці ХХ століття своєї незалежності, українці і поляки зробили мудрі висновки з минулого, устами своїх президентів, релігійних діячів взаємно попросили вибачення і простили один одного за минуле та почали спільно в мирі та взаємодопомозі будувати польсько-українські стосунки.

Та коли ці добросусідські відносини, що вже почали давати гарні плоди, не вписувались у чиїсь імперіалістичні плани, нас, як це вже не раз було, знову почали нацьковувати один на одного. Напередодні підписання Україною угоди про асоціацію з Євросоюзом окремі польські псевдовчені, а за ними і деякі політики, спираючись на фальшиві факти і відверті наклепи, розпалюють антиукраїнську

істерику, звинувачуючи українців у геноциді проти поляків. До цієї кампанії синхронно з українського боку приєднується команда відомого українофоба, активного лобіста інтересів північного сусіда, В.Колісніченка, а також розгортається так званий «антифашистський» рух оскаженілих українофобів та прихильників Митного союзу. До них дивним чином долучаються деякі галицькі лжепатріоти, котрі перекладають і популяризують в Україні ці антиукраїнські опуси, засновані здебільшого на недостовірних фактах і бездоказових твердженнях. За усім цим виразно простежується рука єдиного ляльководи. Свідомо чи несвідомо такі «дослідники» та «інтелектуали» об'єктивно виступають ворогами не тільки українського, а й польського народів. Дивує й обурює їхнє патологічне намагання сіяти ворожнечу, провокувати нове протистояння, щоби знову лилася українська і польська кров на догоду ненаситним вампірам з Півночі.

Громадськість Львівщини різко засуджує будь-які спроби посварити наші народи. Ми закликаємо польських побратимів не піддаватися на ворожі провокації. Не можна жити минулим. Треба разом, у злагоді, будувати спільний європейський дім, у якому будемо жити ми і наші нащадки. Тож акцентуємо увагу на тому, що нас об'єднує, а не на тому, що роз'єднає».

Заяву підписали:

Конгрес української інтелігенції Львівщини
Львівське регіональне суспільно-культурне товариство «Надсяння»
Львівське крайове Братство ОУН-УПА
Львівське обласне Товариство політв'язнів і репресованих
Львівська обласна організація Спілки офіцерів України
Львівська організація Національної спілки письменників України
Львівське обласне відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів
Ліга творчої інтелігенції Львівщини
Львівське відділення Союзу українок
Львівська обласна організація Спілки політв'язнів України
Суспільно-культурне товариство «Любачівщина»
Львівська обласна організація «Лемківщина»
Львівське обласне суспільно-культурне товариство «Холмщина»
Львівська крайова організація Асоціації українських правників
Львівське міське Товариство «Тернопільщина»
Асоціація видавців та книгорозповсюджувачів Львівщини.

РОМАН КОЛОС – НОВОБРАНИЙ ГОЛОВА ОБ'ЄДНАННЯ ЛЕМКІВ КАНАДИ

Роман Колос народився 26 червня 1952 року в Торонто.

Його обидвоє батьків походили з Лемківщини. Мати Юлія Колос з дому Маїтська народилася в селі Зубинське, а батько Романа Теодор походив з села Радошиці.

1969-го року Роман Колос закінчив матурою навчання у Свято-Миколаївській рідній школі. У 1974 році отримав бакалавра з Торонтонського університету.

Молодим юнаком став членом Пластової організації в Торонто, в якій займав різні адміністративні пости, а також під час таборування пластового юнацтва. Від 2005 року до 2010 був господарем Пластової домівки і був членом станичного старшини.

Змалку став парафіянином Свято-Миколаївської церкви, при котрій у роках 2005-2007 займав позицію секретаря Братства Українських Католиків Канади (БУКК), опісля був обраний головою на трьох каденціях (2008, 2009 і 2010 рр.). Тепер він є заступником голови та довіреною особою для фінансових справ парохії. Останнім часом виконує обов'язки зв'язкового між парохією св. отця Миколая та українською цілоденною школою ім. св. Миколая.

Брав активну участь у виборчих кампаніях федеральних і провінційних урядів Канади. З Канади в Україні був призначений спостерігачем при президентських виборах 2004-го та 2010-го роках, при виборах до Верховної ради (2007 та 2012 рр.), при виборах майора міста Одеси (2010 р.), як рівнож при виборах до Верховної ради в Грузії та Чорногорії у 2012-му році.

За прикладом свого батька Роман Колос став членом Першого Відділу Об'єднання Лемків Канади (ОЛК) в Торонто, а скарбником був обраний на Загальних зборах 2007 року. На цьому пості старанно виконував свої обов'язки до кінця 2011 року. Виявився активним членом при організуванні Лемківських ватр в Канаді та завше був готовим брати участь у новорічних колядах та допомагати у влаштуванні різних лемківських святочних імпрез.

На Загальних Річних зборах ОЛК, які відбулися 23 червня 2013 р., був обраний головою Крайової Управи ОЛК.

Роман Колос – власитель фірми оцінок нерухомостей. Він є батьком двоє дітей-доньки Ніни та сина Миколи.

Наші люди

Польські лемки знайшли своє щастя на Полтавщині

Найбільше лемків – українців, переселених під час операції «Вісла» в 1947 році з Польщі в Українську Радянську Соціалістичну Республіку, мешкає на Зіньківщині.

Син такого подружжя Микола Ткачик (на фото) із міста Зінькова, котрий очолює Полтавський обласний осередок Всеукраїнського товариства «Лемківщина», нещодавно зустрівся зі студентами та викладачами Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка й очільниками громадських організацій Полтавщини, розповів, яким був шлях його родини з Польщі на Полтавщину і початок життя в нових умовах. Розповідь пана Миколи супроводжувалася показом документального фільму про те, як нині живеться польським лемкам на Зіньківщині.

– Лемки – це українці, які споконвіку мешкали на території Польщі. Вони завжди вивчали українську мову. До них направляли православних священиків із Волині, – пояснив Микола Стефанович. – Між поляками-католиками та лемками ворожнечі не виникало.

Після того, як уряди УРСР і Польщі підписали Угоду про взаємний обмін населенням прикордонних районів, українців із Польщі почали переселяти в Україну, а поляків з України – в Польщу.

Робилося це, пояснив Микола Ткачик, щоб уникнути в подальшому конфліктів, про які ми знаємо з історії (протистояння між комуністичною владою Польщі та ОУН-УПА. Питання неоднозначне і болісне, але йтиметься не про те, а про долі переселених).

Лемкам, які потрапили жити в центральну частину України, пощастило. Спочатку, звичайно, нелегко було облаштуватися, приживатися. Зате потім...

Для Миколи Ткачика земля його дитинства і єдина батьківщина, яку він знав із ранніх літ, – Полтавщина. Перед очима хлопчика завжди були безмежні рівнини, на яких щедро колоситься

пшениця, як із води, лізе вгору рослинність. Соковита зелень, городина, кавуни,

медові дині та ще безліч дарів землі аж із надлишком – улітку хлопчик міг цілими днями харчуватися ласощами із саду та городу, ігноруючи мамин борщ. А свою гірську батьківщину Микола побачив уже дорослим – поїхав туди, як гість.

Його старші брати та сестри пам'ятають переселення.

– Батьки мої були людьми настільки набожними, що сказали: «На все Божа воля» і почали збиратися в дорогу, – розповідає те, що почув від них, Микола Стефанович. – Окрім того, вони знали, що їдуть в Україну, а Україна для них була чимось особливим...

На запитання, звідки саме його батьки, він відповів:

– Вони мешкали в селі під назвою Кам'янка, що за сім кілометрів від кордону Польщі. Коли це село було звільнене від фашистів, прийшли комісари – саме на Благовіщення – і людям, які зібралися біля церкви, повідомили, що всіх їх переселятимуть. «Як? Куди?» – захвилювалися лемки, почали плакати. Їм пояснили, що це буде Полтавщина. П'ятдесяти семи родинам пообіцяли: «Житимете разом. Церкву зможете побудувати». Це була, м'яко кажучи, неправда. На Полтавщині запитували в голів сільрад: «Скільки людей ви зможете прийняти?» Здебільшого по дві-три людини в село приймали. Тільки в Шилівку Зіньківського району потрапило відразу кілька лемківських родин, зокрема й батьки Миколи Ткачика із старшими дітьми.

Оповідач знає, що дорога його батьків на Полтавщину була нелегкою. Добиралися лемки на залізничну станцію підводами, запряженими волами. Там їх посадили в розбиті вагони. У останньому вагоні потяга їхали червоноармійці.

– Від Криниці до станції Гадяч на Полтавщині лемків везли шість тижнів, – розповідає Микола Ткачик. – А їжею вони не запаслися – брали в дорогу небагато, хто що міг. Коли ж здогадалися, що дорога буде далекою, картопляного лушпиння не викидали. Де потяг зупинявся, лемків попереджували, що стоянка – 5-6 годин. Але ніхто далеко від вагонів не відходив, бо місцевість була не знайома.

Отак лемки їхали на Полтавщину з 18 квітня по 5 травня. У дорозі було голодно й холодно, однак вони вірили, що далі буде краще.

– Вагони були настільки розбиті, що люди могли випадати по дорозі, – розповідали потім батьки Миколі Стефановичу, – тому малих дітей саджали... в діжки. У Гадячі приїжджих висадили з потяга в полі (не всіх – їхали ж сотні – а тих, кого приймала Зіньківщина). Із Зіньківського району підїжджали підводи, запряжені кіньми, лемків із пожитками забирали. Чотири лемківські родини – дві сім'ї Ткачиків і дві – Фучків, у яких росло 16 дітей, поселили в сільському клубі. Більше ніде було. Діти спали прямо на сцені, в соломі.

Так розпочиналося життя лемків на Зіньківщині. Микола Ткачик народився тут у 1952 році. Його старша сестра Анна, 1930 року народження, і брат Яків, 1941

року народження, приїхали в Україну з батьками. Зрештою все у них склалося добре: і нормальне житло з'явилося, і все необхідне. Полтавська земля багата й щедра – тільки працювати треба, щоб був хліб і до хліба. А в лемків добросовісність і відповідальність у крові. У Польщі цей народ мешкав у гірській місцевості, де, щоб щось у землю посадити й виростити, треба каміння збирати, дерева викорчовувати, потічки направляти в потрібному напрямку... А тут – ори, сій, збирай. Це справді та земля, про яку один поет сказав: «кілок устромиш – і той росте».

Перша лемківська ватра на Полтавщині відбулася в селі Шилівці Зіньківського району, де народився й виріс Микола Ткачик. Майстрині із сіл Лютенські Будища та Шилівки вишили величезний рушник лемківськими візерунками і з хлібом-сіллю на рушнику зустрічали гостей із Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської областей.

Тоді був знятий документальний фільм про життя лемків на Полтавщині. Веселі, усміхнені вони розповідають, що живеться їм тут добре.

– Хтозна, що було б, якби ми не переїхали сюди, – говорить чоловік солідного віку.
– Умови для роботи в гірській місцевості значно гірші, до них треба пристосовуватися. Там ми були біднішими. А на цій землі вижити легше.

Цікава історія і дзвону, який лемки провезли з карпатських гір на нову батьківщину. Цей дзвін, вагою 480 кілограмів, якому лемки дали ім'я «Святий Миколай», у радянські часи переселенці довго ховали – аж по 1982 рік він лежав закопаний у садку однієї із садиб. Відлитий у Вашингтоні в 1927 році лемками-заробітчанами дзвін двічі подорожував – океаном і вдруге – на Полтавщину. Лемки мріяли побудувати тут свою церкву, щоб з її дзвіниці лунав голос величного дзвону. Але в радянські часи, коли в Україні, як і в усьому Радянському Союзі, керувала комуністична партія, цю мрію здійснити було нереально. Добре, що в обласному центрі зберігся невеликий православний храм, який був до сумнозвісних подій 1917 року кладовищенським, а потім, за відсутності більшого храму в Полтаві, став кафедральним собором. Щоб і далі диво-дзвін у землі не лежав, лемки вирішили його цьому храмові подарувати. Тим більше, що парторг колгоспу якось про нього дізнався й поглузував: «Заберемо ми, мабуть, у вас дзвін, бо армії метал на кулі потрібний». Тож щоб їхня святиня з батьківщини не потрапила на кулі, поїхали зіньківські лемки в Полтаву... Архієпископом Полтавським і Кременчуцьким тоді був Феодосій – свята людина. Він дар із вдячністю прийняв.

– У Свято-Макаріївському кафедральному соборі біля дверей старенька жіночка продає свічки. Вона каже: «Я пам'ятаю, як цей дзвін привезли», – розповідає Микола Ткачик. – Кранами тоді церква не могла скористатися, тож дзвін підіймали на дзвіницю сходишками: чотири чоловіки спереду тягли ці 480 кілограмів металу, і ще чотири ззаду піддавали. Звідтоді всі лемки в цьому храмі дітей хрестили, вінчалися, тут відспівували рідних, які відходили в інший світ.

Лемківський дзвін найбільший на дзвіниці Свято-Макаріївського кафедрального собору міста Полтави. В унісон з іншими дзвонами храму він повідомляє про радісні й сумні події.

– У Шилівці та Лютенських Будищах церкви не було, – згадує своє дитинство в селі Микола Ткачик, – тому наші лемки завжди ходили в храм у село Попівку. Але сталося лихо: старовинний дерев'яний храм у Попівці якісь злодії обікрали, а потім він узагалі згорів... А лемки – люди дуже віруючі, це з генами передавалося кожному поколінню. Поїхати з батьками в церкву для нас у дитинстві було найбільшим святом. Чотири кілометри ми йшли пішки до автобусної зупинки, автобусом добиралися в Опішню, де на Великдень у храмі відбувалася всенощна... Я не боявся йти з крашанками в школу. Микола Ткачик кілька років співав у складі верхнього церковного хору. Це було справжнє свято для його душі.

Поступово частина лемків із Зіньківщини перебралася жити в обласний центр.

– Багато лемків у Полтаві вчилася, дівчата наші заміж за полтавців повиходили, працюють тут, – розповідає голова Полтавського осередку □Всеукраїнського товариства «Лемківщина» Микола Ткачик. – І зараз вони своїх дітей хрестять у соборі, в якому знаходиться лемківський дзвін.

Микола Стефанович каже, що його одноплемінники завжди жили по совісті:

– Лемки знали одне: гріх є річ недопустима, і то був закон, і вони ніколи на переступали межі дозволеного.

Так вони й живуть – Великдень святкують разом, у поминальний понеділок усі йдуть на кладовище, що біля Шилівки, де завжди лемків ховали, коли вони доживали віку. Поминають рідних, згадують минуле, а життя триває. І вони завжди, і в радості, і в горі разом. Полтавці поважають лемків за працелюбність і добросердність, а взагалі і лемки, й корінні мешканці Полтавщини – тепер одна велика родина.

Наталія ЖОВНІР

http://selo.pl.ua/suspilstvo.html?new_id=2526

Пряшівські «Карпатянин» і «Сердечко» принесли до Львова радість та енергію

На вихідних 8-ого та 9-ого червня до Львова завітали незвичайні гості. Львівська обласна організація Всеукраїнське товариство «Лемківщина» на ЛОМГО «Молода Лемківщина» запросили з концертом два українські колективи з Пряшева – «Карпатянин» та «Сердечко».

Ідея заходу зродилася безпосередньо при моїй розмові з молодими лемками зі Львова про українців зі Словаччини. Я почала розказувати про наш чудовий фольклор – їм стало цікаво. Я запропонувала запросити колективи – вони з ентузіазмом ідею підтримали. От і подія вже на світі...

Після ретельної підготовки всіх, обидва колективи попакували в автобус костюми, реквізити, валізки і вирушили в далеко-недалекий край за Карпатами. У Львові організатори сердечно привітали колективи, поселили, нагодували та й завели у Львівський академічний театр ляльок, де вистава відбувалася. Всі були перед виступом нетерпеливі і як не свої – прясівчани переживали через те, як їх львів'яни сприймуть, а львів'яни, навпаки, яку програму із собою привезли колективи з-за кордону. О 18-й годині вечора двері театру зачинилися і концерт почався.

На початку привітав глядачів і виступаючих щирими словами голова історико-краєзнавчої секції «Молода Лемківщина» Богдан Сиванич і побажав всім гарної насолоди. І вже сцена заповнювалася автентичним фольклором з Пряшівщини. Фольклорний колектив «Карпатянин», який існує при Союзі русинів-українців Словаччини, показав традиційне весілля – розвеселив глядачів викупом нареченої; «хлопы» потанцювали собі «коло пляшкы», «дівкы» молодицю зачепили; наші Карпатянці довго й енергійно танцювали, щоб ні одного з присутніх не залишити спокійно сидіти в кріслі.

Львів'янам показало свій репертуар також на Пряшівщині відоме тріо Івети Світок з дочками – Іванною та Мартиною, яке молодими голосами полагодило душу глядачам. Крім «наших» мелодійних пісень потішили присутніх віночком суто українських пісень.

Родзинкою і кульмінацією концерту була постановка п'єси Богдана-Ігоря Антонича «Довбуш», під виконанням дитячого співацько-драматичного колективу «Сердечко», який працює при З'єднаній школі імені Т. Шевченка з українською мовою навчання у Пряшеві. Чудово зображена історія про карпатського опришка

Довбуша (виконав Юрій Мушинка), який через кохання та зраду заміжньої красуні Дзвінки (Мартина Світок) в кінці трагічно помирає, була доповнена співами та танцями молоді.

І наперекір сумнівам організаторів, чи все вийде так, як було заплановано та наперекір тому, що очікували трохи більшу участь глядачів, довготривалі оплески в кінці концерту говорили за все. Радість і енергію, яку глядачі своїми оплесками передали – була дуже відчутною на сцені. «Ви подарували нам багато позитиву і думаю, що всі, хто прийшов, вражені енергетикою сеньйорів з «Карпатянина» і красою пісні та виставою у виконанні молоді «Сердечка». Дякуємо вам!» – завершили програму теплими словами організатори.

Після виступу молоді львівські лемки запросили нас на вечірку, де крім всякої їжі та напоїв не бракував сміх, приємна бесіда та багато-багато співу. Навіть наступного дня не дали нам львівські лемки «спокою». Вранці чекала на нас ще екскурсія Львовом. З прекрасними враженнями й купою нових інформацій, максимально задоволені вдалою поїздкою ми повернулися додому. І вже тепер тішимося на дальшу зустріч і співпрацю.

Михаела Мушинка
Фото – Ольга Коцюруба

У Свиднику відбулось 59-те Свято культури русинів-українців Словаччини

14 – 16 червня 2013 року у Свиднику успішно пройшло 59 Свято культури русинів-українців Словаччини. Місце зустрічі людей, марафон пісні і танцю, українського художнього слова. Головний організатор Свята – Союз русинів-українців Словацької Республіки – у співпраці з містом Свидником, СНМ – Музеєм української культури та дальшими співорганізаторами зробив дальший крок у тому напрямі, аби не припинити довгорічні традиції Свята і не дати їм розмитись у

світі незичливості і руйнації. Багато кому надоїдає бачити на Святі ту спадщину, яку пронесли через віки наші предки. Радує, що відлік Свята не зупинився в цьому році, бо знайшлися такі люди, в тому числі і на керівних посадах у Свиднику, які не бажають добра Святу, рідній пісенній культурі, духовним здобуткам предків. Глядачі протягом трьох днів засвідчили свою прихильність до цього Свята своєю участю: стільки їх не було тут принаймні за останні 20 років. А це найкраща відповідь недоброзичливцям. Зовсім імовірно, що могутня медіальна кампанія, якою розрекламовувався інший подібний фестиваль, який відбувся у Свиднику три тижні тому, принесла зворотній, надміру позитивний ефект для традиційного свидницького Свята.

Свято культури розпочалось у п'ятницю, 14 червня, вранці малюванням на асфальті. Змагались команди дітей дитсадків та основних шкіл міста Свидника, а також Основної школи ОШ в Нижньому Мирошові, які одержали від організаторів Свята премії і речові нагороди. Змагання дітей можна було б назвати: Свято культури русинів-українців Словаччини очима дітей. Лауреатом стала ОШ, вул. Карпатська, Свидник.

Відразу після цього в Піддуклянській бібліотеці у Свиднику пройшов круглий стіл українських письменників. В ньому взяли участь письменники, які діють по обидві сторони словацько-українського кордону – Пряшівського краю Словаччини та Закарпатської області України. Діти під керівництвом учительки української мови Оксани Хавко підготували для письменників милий сюрприз: читали поезію та прозу українських письменників. Домінували близькі дитячій душі твори Марійки Підгірянки та Василя Гренджі-Донського. Великий талант діти проявили і в співі народних пісень.

У круглому столі, організованому в рамках проекту «Словацько-український центр культури», взяли участь голова Спільноти українських письменників Словаччини Іван Яцканин, поети і прозаїки Мілан Бобак, Степан Гостиняк, Юліус Панько, Надія Вархол, які зустрілися з своїми колегами по перу, які живуть і працюють в Закарпатській області України, зокрема, з головою Закарпатської обласної організації Національної спілки письменників України, поетом Василем Густі, прозаїком Мирославом Дочинцем та директором всеукраїнського державного видавництва «Карпати» Віктором Браславцем. Представляючи українських гостей, Іван Яцканин запросив письменників розповісти про себе і про свої творчі плани. Василь Густі ознайомив з діяльністю закарпатської письменницької організації і зачитав зразки своєї поетичної творчості, Мирослав

Дочинець зосередився на значних зрушеннях в царині сучасної української прози і вказав на те, що вона кращими своїми зразками, духовно-естетичним зарядом завойовує все більші і більші обшири, а Віктор Браславець говорив про складнощі в українській видавничій справі, в тому числі видавництва «Карпати». Додаймо, що саме літератори є одною з найпотужніших сил у поглибленні словацько-українських та українсько-словацьких літературних взаємин. Свіжим прикладом може послужити Іван Яцканин, який переклав на українську мову роман сучасного словацького прозаїка Йозефа Банаша «Зона натхнення», який вийшов в Ужгороді у видавництві ТІМРАНИ (2012).

Вперше за всю історію Свята у Свидник завітав Посол Сполучених Штатів Америки Теодор Седжвік (Theodore Sedgwick), який зустрівся з головою Центральної ради Союзу русинів-українців СР Петром Соколом в ареалі скансену Музею української культури, живо інтересувався культурно-національним життям русинів-українців Словаччини і тут же оглянув дерев'яну церкву. Згодом він відвідав виставку картин академічного художника Миколу Диця у виставочних приміщеннях музею. (Детальніше про виставку читайте в цьому номері газети).

В музеї у п'ятницю, 14 червня, у підвечірній час відбулось відкриття дводенної Міжнародної наукової конференції під промовистою назвою «Лемки, бойки, гуцули, русини – історія, сучасність, матеріальна та духовна культура», яка дала в черговий раз відповідь на болючі питання сучасності, коли під зовнішніми і внутрішніми впливами посилюється їх асиміляція і тим самим доходить до штучного розколу в середовищі цих етнічних груп українського народу. Конференцію організував СНМ – Музей української культури у Свиднику.

У вечірній час в музеї в художній програмі було представлено п'ять українських народних балад із записів Ореста Зілінського з нагоди його недожитого 90-річчя. Зразки балад зворушили присутніх вже і тим, що значні пласти наших балад високої естетичної і пізнавальної вартості в пліні часу було загублено або призабуто. Про долю записів балад О.Зілінського та в записах О.Духновича та О.Павловича розповів Микола Мушинка. Зразки балад з великим естетичним чуттям виконала Івета Світок зі своїми дочками Іванною і Мартиною за музичного супроводу Ігоря Крети.

Перший фестивальний день завершився молодіжною дискотекою перед свидницьким амфітеатром.

Суботній фестивальний день (15 червня) урочисто відкрив приматор Свидника Ян Голодняк.

Повною новаторства була програма «Мандрування Котигорошка», яка пройшла на сцені амфітеатру. Підготував її з дітьми дитячих фольклорних колективів «Маковичка» (Свидник), «Ястрабчек» (Шариське Ястраб'є), Основної школи мистецтв ім. А. Дубчека (Воронів н/Т.), «Сердечко» (ЗШ ім. Т. Шевченка, Пряшів) та львівського ансамблю «Полуничка» (Україна) відомий словацький хореограф, Ладислав Бачинський, який під час методичної допомоги дитячим колективам протягом цілого року шукав хлопчиків, які б підходили для виконання ролі Янка Грашка чи його українського напарника Котигорошка. І знайшов їх. По-дитячому грайливо бездоганно виконали свої ролі Мартин Бучко як Янко Грашко з Раславиць і його напарник Давид Кравчик як Котигорошко з Шариського Ястраб'я. Майстерно з своєю роллю справилась «тітка-оповідачка» Анна Ванько з Грабівчика. Глядачі невпинно аплодували молодим виконавцям за створене ними казкове дійство. Програма побудована за мотивами словацької народної казки про Янка Грашка і української народної казки про Котигорошка, як вони мандрують спочатку по близькій околиці, а згодом далеко у світі. Перестороги на мандрівці ілюстровані інтерпретацією дітей, які виступають в ролі яструба, жаб, великої води, що заважає подорожувати. Врешті, мандрівникові вдається подолати перестороги і засвоїти позитивний приклад з життя людей, якими є приятельство і безстрашність.

Подібним успіхом користалася у глядачів Свята і дальша суботня програма «Подьме вшыткы на собіткы...» цього ж сценариста і режисера.

Як відомо, Свято культури русинів-українців Словаччини припадає на період літнього сонцестояння (21.6.), що пов'язано з культом поклоніння Сонцю, як дарувальнику життя (що має дохристиянські корені). Таким чином, в ролі основної складової частини цього періоду дуже часто виступає вогонь. Той став невід'ємною частиною Янських вогнів, які на Східній Словаччині відомі під назвою Собітки. Ставили їх на роздоріжжях за селом спочатку дівчата, потім вже разом з хлопцями, згодом хлопці самі, але дівчата там не сміли бракувати. Так бувало від Русаля до Яна, як правило, завжди в суботу.

Сценарист і режисер Ладислав Бачинський не лише склав програму, в якій виступали колективи з Свидника, Пряшева, Кошиць, Орябини, Воронова, «Ослав'яни» з Мокрого (Польща) і Фольклорний колектив КУД Т. Шевченко з Дюрдьова (Сербія) і співачки Світкові,

але подбав і про справжню ватру, яка запалала в ареалі амфітеатру, що наочно демонструвало давні предківські звичаї. Все дійство проходило за теплої безвітряної ночі і викликало у глядачів невтихаючі оплески і незабутні враження.

Між тим в амфітеатр прибували далші і далші глядачі. Той вечір чимось нагадував заповнений амфітеатр, як це було двадцять, тридцять і більше років, коли фольклор ще був великим притягальним магнітом для десятків тисяч глядачів.

Починається гумористична програма «Аж ся ті бріх...» На сцену виходить народна розповідачка Марія Тріщова, відома глядачам як Араня і частує глядачів непідробним гумором, почерпнутим з сучасного ромського і нашого зромщеного життя і густо перетканий пікантними словами.

Останньою суботньою програмою був виступ популярної народної капели «Кандрачовці», який привабив шанувальників народної пісні. Разом з капелю невтихаючі аплодисменти публіки пожали Моніка Кандрачова та Анна Порач. Глядачі не пускали капелу з сцени і домагалися дальших пісень, так що концерт завершився коротко після півночі.

Недільна програма (16 червня) Свята розпочалась святими літургіями в храмах Свидника і продовжилась покладанням квітів до пам'ятника на Дуклі за тихої молитви «Отче наш» у виконанні співачок Фольклорного колективу КУД Т. Шевченко з Дюрдьова (Сербія), а згодом до пам'ятників у Свиднику.

Молитвою «Отче наш», на той раз у виконанні членів церковних хорів Свидника, о 14 годині розпочались дві заключні програми Свята. Зі сцени амфітеатру глядачів, гостей і представників офіційних делегацій привітав голова Центральної ради СРУСР Петро Сокол, який закликав присутніх зберігати рідну культуру і рідне слово. Разом з тим, він сказав, що Свято культури «служить об'єднанню людей, а не розділенню». Він привітав депутата словацького парламенту Миколу Крайковича, голову Пряшівського самоврядного краю Петра Худика, депутата ПСК Мілана Цоцулю, приматора Свидника Яна Голодняка, генерального консула України в Пряшеві Ольгу Бенч, начальника управління культури Закарпатської обласної державної адміністрація Юрія Глебу (Ужгород), делегацію Об'єднання українців у Польщі на чолі з Маріаном Райтаром, делегацію Об'єднання лемків у Польщі на чолі з Стефаном Гладиком, делегацію Союзу русинів українців Сербії на чолі з Богданом Віславським. У Святі взяла участь також Алла Кендзера, заступник голови Секретаріату товариства «Україна-світ»

(Київ), присутніми були також учасники Міжнародної наукової конференції «Лемки, бойки, гуцули, русини – історія, сучасність, матеріальна та духовна культура».

Організаторів і всіх учасників Свята поздоровила генеральний консул України в Пряшеві Ольга Бенч і вручила в руки Петра Сокола лист-вітання Надзвичайного і Повноважного Посла України в СР Олега Гаваші.

У програмі «Од мая до Яна» виступили колективи «Курівчан» з Курова, «Порублянка» з Руської Поруби, «Карпатянин» з Пряшева, «Сабиновчан» з Сабинова і домашній колектив «Маковиця», а в заключній програмі Свята «Звідки то до нас гості прийшли» – гостючі і закордонні колективи.

Із закордонних колективів у програмі виступили Народний ансамбль танцю «Рось» (Біла Церква - Україна), Народний фольклорний ансамбль «Вишиванка» (Тереща – Україна), Народний фольклорний ансамбль «Полуничка» (Львів - Україна), Народний ансамбль «Сакавінка» (Орша - Білорусь), «Фольклорний колектив КУД Т. Шевченко (Дюрдьов - Сербія). З гостючих колективів представились: «Сабиновчан» з Сабинова та професіональний ансамбль «ПУЛЬС» з Пряшева.

Як же оцінює програму сценарист і режисер недільну програму Свята Петро Бегені? Ось його слова: «Недільна програма називалася «Од мая до Яна». В ній було показано, як колись у нас жилося, як хлопці на мая ставляли маї дівчатам, як радувалися, веселилися. Потім надходило Русаля, яке тривало три дні і в той час дуже гарний був, наприклад, звичай у Курові. Вони не знали Яна, але знали Русаля і робили пастирське весілля. Курівський колектив цей звичай спрацював дуже добре. Загалом

Янські ночі були найінтересніші за цілий рік. Це була ніч, коли і церква дозволяла чоловікові чи жінці порушувати моральні правила. Як головний програмний гарант я не лише спокійний, але дуже спокійний.

Після дев'яти років нам вдалось пересвідчити Ладислава Бачинського, щоб допоміг підготувати програму Свята. Ми повністю порозумілись, бо дивимось на автентичність фольклору з однакової точки зору. Ми проти стилізації фольклору, як це тепер робиться у Словаччині, де втрачається автентичність. Коли ми втратимо її, втратимо культуру нашого народу, культуру Словаччини, яку століттями зберігали наші предки. Я глибоко кланяюсь Ладиславу Бачинському за його роботу. Ми вже домовились з ним про тематику

наступного 60 Свята культури русинів-українців Словаччини. Проте поки що ми не будемо її розголошувати, тому що перед нами рік інтенсивної роботи.

Тяжко сказати, як будемо далі працювати і з ким будемо працювати, тому що, на жаль, в місті Свиднику ми цього року не знайшли стільки підтримки, як у попередні роки. Є і така думка перенести наше Свято десь до іншого міста, де живе більше русинів-українців, як у місті Свиднику. Я особисто з тим погоджуюсь, але як нам бути далі, над цим треба задуматись як свидницьким органам, так і Центральній раді СРУСРу. Треба задуматись над тим, як нам далі бути у нашій русько-українській культурі».

Додаймо, що запис дитячої програми Свята передавався на радіо «Янко Нрашко». Прямую трансляцію суботньої і недільної програми Свята можна було дивитися на: www.folklorista.sk. Записувало програму Свята також михалівське телебачення «Земплин». Фрагменти Свята записували штаби Радіо і телебачення Словаччини.

**Мирослав Ілюк.
Фото - Яна Тільняка
Ладислава Пушкара
Володимира Ньорби**

ВОЛОДИМИР БАРНА: ПОЕТ ТО РЕЧНИК СЕРЦЯ НА МАЙДАНІ ДОЛІ

До цієї розмови спонукали дві обставини, внутрішня і зовнішня: цікавість до творчості поета, перекладача, публіциста, літературознавця Володимира Барни й нагородження його Всеукраїнською літературно-мистецькою премією імені братів Лепких.

На формування художньої картини світу Володимира Барни потужно впливає походження, батьківська земля – Лемківщина, яка зумовила драматизм народного буття в художньому світосприйманні мистця,

глибинні екзистенційні виміри його образів-архетипів. Водночас важливим джерелом для натхнення поета є Україна.

Володимир Барна прагне сказати про вічне – тож пише про сьогодні, минуле й майбутнє свого народу, про його високе духовне устремління, про вічність його буття і світла, а загалом про космічний вимір нації.

Іван Бандурка, дослідник творчості Володимира Барни, дотепно скористався назвами збірок для його характеристики: «Поетові, котрий оспівав «В долонях всесвіту» «Бескиди», «Моє Опілля», змалював «Пейзажі душі», побачив «Росу на списках трав» і «Сльозу в зіницях неба», почув «Мелодію срібної ночі», котрому при допомозі «Янгола слова» вдалося

наспівати «Апокрифи неба», возвести «Храм вічності душі» судилося щоріч радувати читачів на планеті Земля, збагачувати розум і серце новими художніми творами. Його поезії – храм рідномови, словосповідь душі».

Ще Барна-лемко цікавий тим, що щиросердно

опікуючись національними цінностями, доносить їх іншими мовами через своїх друзів-колег у Польщі та Білорусі, відповідно (бо ж має інтернаціональну жилку) перекладає твори братів-слов'ян для українського читача.

Життям тертий-битий, Володимир Барна має багатющий матеріал для творчості. Вражень (і стресів) нахапався по самі вінця, працюючи на радіо та на посаді голови Тернопільської обласної письменницької організації.

Як бойова одиниця Бюро пропаганди художньої літератури Національної спілки письменників України Володимир Барна організував понад десять тисяч письменницьких зустрічей на теренах Західної України, подолав колосальні відстані. Отже, Барна ще й мандрівник, напрочуд ініціативно-енергійний, чого потребує й нинішня його зовсім не чиновницька посада відповідального секретаря НСПУ – він опікується життям-буттям письменницьких організацій в областях.

Володимире Андрійовичу, Ви є, зокрема, автором книжки «Лемківщина в серці моїм». Розкажіть про стрижень національного характеру лемків.

Якщо брати Україну як велике дерево, то Лемківщина – найзахідніша гілка, вона вклинюється в Європу і простягається під Краків, у Словаччину... Коли ж заглибитися в історію, то ще за часів Володимира Великого (X-XI ст.) з чернігівських і центральних теренів Київської Русі частина русичів переселилась на захід і злилася з білими хорватами, утворивши феномен лемків. Це поняття почало функціонувати десь з половини XIX-го століття; частка «лем», часто вживана в діалекті, дала назву цілому етнографічному пласту – Лемківщині.

Проживання у горах виробляє особливий характер. Людина людину не має права зрадити, не подати руки допомоги, бо в горах і в лісі це питання життя і смерті. Отже, характерні особливості лемка – незрадливість, стійкість, вимогливість. Разом із тим доброта, зичливість і любов.

Є така бувальщина. Два сусіда-лемки через щось посварилися і не балакають – день, другий, третій... Один поїхав в ліс по дрова, навантажив воза, вертається і... застрягає. Б'є коня, сам штовхає – дарма. Підійшов сусід, мовчки підставив плече, випхали разом воза. Посварений Лемко пішов далі мовчки. Дай Боже, щоб ми всі були так «переварені» і одне одного так толерували і шанували. В горах поняття зрадництва не існувало. І двері не зачиняли замками.

Я був спричинений до створення першого на Тернопільщині товариства «Лемківщина» – 19 січня 1990 року. Заходячи до зали, де ми мали провести зібрання, я побачив старого сивого лемка, який плакав. Запитав: «А чого плачете?» – «Я цієї миті чекав майже п'ятдесят років». Вартувало рвати жили заради цих слів, які він сказав вустами тисяч і тисяч депортованих.

А депортували лемків з елементарної причини. УПА вела бойові дії на території Лемківщини. З підходом радянських вояків воювала вже не на два, а на три фронти: проти німецьких фашистів, червоних завойовників і врешті проти польських кривдників. Місцеве населення – це базовий ресурс, людський і продовольчий. Фронт пішов на Німеччину, перемога не за горами, а тут точаться страшні бої. Щоби покінчити з УПА, комуністи польські і совєцькі змовилися: вирішили цілий масив лемків депортувати (ще в 1945 році підписали угоду про їхнє, так зване «переселення»; в 1947-му відбулась ганебна операція «Вісла»). Війна завершилася для всієї Європи, а для лемків вона тривала ще два з половиною роки. На території Лемківщини було спалено, сплюндровано десятки сіл, люди живцем горіли у церквах, концтабір Явожно був переповнений (перша хвиля арештованих – вся інтелігенція: лікарі, вчителі, громадські діячі, просвітники, діячі «Соколу» і «Лугу», священики). У мирний час для лемків почалися найбільші тортури. У підсумку на цих територіях не залишилося жодної живої душі. Понад півмільйона уродженців не лише Лемківщини, але й Надсяння, Холмщини, Підляшшя були депортовані на східні, тобто на радянські території, і на північ Польщі, на колишні німецькі території. За таємною директивою по селах розпорощувати по дві-три родини, не більше.

В Україні нині лемки проживають в Луганській, Донецькій, Миколаївській, Херсонській, Одеській, Вінницькій, Черкаській, Полтавській, Харківській,

Житомирській областях, у Криму. Найбільш купно в Тернопільській, Волинській, Рівненській, Львівській, Івано-Франківській і Чернівецькій областях. Отже, лемків розсіяли по всій Україні.

Коли нині говорять, що лемки – це українці зі знаком якості, то я розумію, що це може бути усмішка, але разом з тим так, як лемки постраждали за Україну, жодна етнографічна група українців не постраждала. Уявімо на хвилю. Приходять чекісти. Добротна хата, господарство, коні, корови... Дають дві години часу. Що візьмете із собою на підводу, то ваше, а все решта залишалось. Лемки в першу чергу брали Біблію, «Кобзар», «Історія Лемківщини» Юліана Тарновича, патріотичну літературу: твори Михайла Грушевського, Михайла Коцюбинського, Івана Франка, Лесі Українки, Богдана Лепкого... Коли ж вони приїжджали на радянську Україну, ці книжки вилучались і спалювалися. Лемки не розуміли: куди ж вони приїхали – до рідних братів чи?.. Місцеві по-різному сприймали їхній приїзд. Одні думали: от прийшли на наше добро, другі, розумніші, підставляли плече, старалися допомогти.

Дух незнищенності, доброти і любові, віри в Бога, власне, лемків тримає. Не зважаючи ні на що, лемки себе ідентифікують з праукраїнським корінням, зберігають мову.

Ще така подробиця. Моє родинне село Кам'янка розташовано неподалік Дукельського перевалу (нині це територія Польщі, від Кракова на південь, у Бескидах). У Дукельській долині смерті, яка вся прострілювалася, йшли страшні бої. Радянські війська, ідучи через Закарпаття на Словаччину, забирали всіх молодих хлопців. Так само рекрутували мого тестя Петра Іванцівця юнаком на Львівщині, щоб кинути на Сандомирський плацдарм, де новобранці мали одну гвинтівку на двох. Радянське верховне командування під Сандомиром і під Дуклею всіяло закарпатськими хлопцями землю. Коли замислюєшся над цими речами, то не хочеться говорити про Другу світову війну. Це жахлива рана.

Україну роз'їдає мовна рана. Українську мову підточують, розмивають і просто відверто знищують. І не тільки згори, а й знизу.

У Києві, в електричках, крамницях, у метро, на вулицях розмовляють жахливою суржикованою російською мовою. Мене це коробить. Кажу: «Чому ви рідної мови не знаєте?». «Ну как-то неудобно». Отака спримиітизована логіка поведінки людей.

З цим я стикнувся навіть у сім'ї свого двоюрідного брата-лемка Василя, який живе в Києві. З 1970 року він вчився у будівельному технікумі у Львові, потім потрапив у столичну будівельну організацію, одружився з українкою Зіною з Київщини. Якось приходжу у сім'ю, а діти розмовляють російською мовою. Я сторопів. Кажу: «Ви що, ненормальні? Василю, ти ж лемко, українець, твоя дружина – українка, а ви з дітьми розмовляєте російською мовою». – «А це не я, це Зіна». Запитую Зіну: «Чому?» Пояснення було несподіване диким, мене аж перетрясло. «Я їх вчу російської мови, щоб їм легше було на світі жити». Кажу: «Зіно, ну це ж треба бути ідіоткою, щоб такі речі говорити. Що краще для людини?»

Знати дві мови, три, чотири. Коли буде легше жити? Коли знаєш багато мов чи одну – київський суржик».

Спогадується мені з цього приводу мій побратим Сергій Красиков, чудовий російський поет (його пісня «Цветы луговые» мала всесоюзне звучання), він перекладав мої твори. Коли Красиков почув розмову киян, вразився: «Володя, как сделать, чтобы эти ваши хохлы не калечили наш русский язык?». Я сказав: «Вибач, не можу тобі допомогти». Він: «Представляю, если бы Александр Сергеевич Пушкин послушал, как разговаривают в Киеве на русском языке, ему не надо было бы стреляться с Дантесом, инфаркт миокарда тут же положил бы его на Крещатике». Я з багатьма російськими колегами спілкуюсь, маю з ними творчі контакти, і всі вони такої думки. Але як достукатись до інтелекту, якщо він є, наших хохлуїнців (ось яке вже придумав слівце від «хохол» і «холуй»)? Щоб вони зрозуміли станове: ти можеш щодня розмовляти чужою мовою, але ніколи не станеш росіянином! Завжди будеш хохлом.

Наведу таку елементарну паралель. Коли проявляється найбільш чітко феномен зрадника? Під час війни. Там все чітко. Якщо зрадив свого побратима, рідну державу – розстрілювали. А скільки зрадників рідної мови у нас нині є? І що з ними треба робити за зраду? Тим паче за духовну.

Це загрозлива тенденція, яка є складовою загальної деградації: наші люди, з одного боку, не вміють говорити рідною мовою, а з другого боку, російську калічать, ліплять фрази жалюгідно.

Їм до російської мови, як до неба. Але щоб виділитися на тлі «местних», мати вигляд цабе, починають ламати одне і друге. І пуття з того ніякого не буде. Бо рівень свідомості нижче плінтуса. Для людей, які мислять животом, батьківщина там, де «жрачка і квачка», вони працюють тільки на каналізацію. А люди, які мислять форматом серце-душа-розум-Творець, мають добру перспективу у майбутньому. Так мислять у Європі, бо мають станові хребти, родові коріння. Тож мають толеранцію не лише до себе, до своїх сусідів, але й до всього світу. А якщо хочеш чогось негативного, то треба йти до осереддя місцевого зрадницького люду.

Мене якось посеред ринку в Святошині сколихнув лемент якоїсь жінки: «Да ты не понимаешь, что это быдлечий Киев!» Я подумав, кому вона кричала: чи собі, чи оточенню, чи в космос? Очевидно, це «быдлечество» є виразом певної категорії людей, які зреклися рідної мови, до чужої культури ніколи не дійдуть, бо мислять на рівні живота. Це воання пролунало настільки емоційно-настирливо, що я аж здригнувся внутрішньо. Хоче, не хоче людина, а з цим стикається у повсякденні, це озвучується навіть і в такий спосіб.

Іноді можна почути, що Спілка письменників – це атавізм, рудимент і таке інше. А Ваше ставлення до цієї творчої структури? У чому нині її сенс і значення? Яка перспектива?

Роздивимось по сегментах. Перше. Потрібна чи непотрібна? Передусім а хто запитує? Пересічна людина таких питань не ставить і не виступає проти. А у літераторів, які «котять бочку», є мотивація, якісь особистісні моменти.

Я чув таке: «Оскільки мене не прийняли до Спілки письменників, то вона не потрібна».

Ото ж бо. Та поглянемо на цей інститут історично, як на фахову парадигму. Ми, майстри слова, маємо свій цех. В історії фахівці завжди мали свої об'єднання. Вони збиралися, радилися, удосконалювалися. Кожен цеховик мав своє клеймо, яке, зокрема, вказувало на приналежність до певного цеху. Ніхто не ставив запитання, чи потрібне таке об'єднання чи ні? А якщо воно виникає, то за цим завжди є якісь лихі помисли.

Національна спілка письменників України нині особливо потрібна. В обороні рідного слова, літератури в першу чергу стають ті цеховики-майстри, які послуговуються найдосконалішим духовним інструментом – мовою.

Кожен працює на своєму рівні. Один краще, інший гірше, але цеховик цеховика може оцінити фахово. І це є професійне (найточніше) визнання. Якщо тебе приймають до об'єднання твої колеги, значить, вони визнають тебе як професіонала. Та коли ти переступаєш поріг і стаєш членом Національної спілки письменників України, до тебе зростають і вимоги, тож зростає твоя відповідальність за слово, яке ти несеш, і за твій фаховий рівень. Бо ти не просто випускаєш книжку, а стверджуєш своє ім'я і реноме свого цеху. Якщо продукція має хиби, то будуть претензії і до Спілки.

Більшість моїх колег має глибоке почуття відповідальності. А деякі думають: обійдеться. Помилки, слово не на місці, кальки, русизми... Це неприпустимо для фахового літератора.

Якщо нема усвідомлення відповідальності за власні тексти і за свій цех, то автор безперспективний, навіть якщо випадково вступить в члени НСПУ. Гандж гукнеться рецензією, літературною пародією, потрапить під приціл критика, сатирика чи гумориста.

Щодо сучасного стану Національної спілки письменників України. Заглиблюючись в роботу її центрального апарату, я не думав, що стільки є проблем.

В першу чергу ми ставимо питання про видання книг в регіонах. Нині загалом в Україні майже дві тисячі членів Національної спілки письменників. Це професіонали своєї справи. Та щоразу постає проблема – знайти гроші на видання книжки. Певні механізми відпрацьовані. За пропозиціями, наприклад, Івано-Франківської обласної письменницької організації влада виділяє мільйон двісті тисяч гривень на видання книг у Прикарпатті. На Вінниччині – майже дев'ятсот тисяч гривень. На Волині – сімсот шістдесят тисяч. А от у Криму і Запоріжжі – нічого. Я себе запитую: керівники обласних письменницьких організацій співпрацюють з владою чи тільки шукають якісь політичні моменти, щоб

розвинути конфлікт? Якщо йдуть на конфронтацію, то нічого доброго не буде. Коли шукають конструктиву, тоді є порозуміння, тоді зауваги, вимоги письменників («в цьому ми співпрацюємо, в цьому будемо вас критикувати, тому що...») владою сприймаються.

Виїзні секретаріати НСПУ відбулись в Житомирі, Кіровограді, Хмельницькому, Вінниці. Зустрічаючись з керівниками обласних адміністрацій і рад, ми завжди знаходили порозуміння. Тобто коли з владою говорити аргументовано, на рівних, вона тоді розуміє свою відповідальність перед українськими письменниками, знає, що має робити, підтримує фінансово тощо.

Ми націлені на те, щоб колег видавати не тільки в регіонах, а й в Києві. Знову ж таки потрібен фінансовий ресурс. Думаю, що і за програмою «Українська книга» підтримуємо наших колег, і по лінії Міністерств освіти та культури – для наповнення бібліотечних мереж україномовним продуктом. Треба наполягати, лобювати, проштовхувати. Бо йдеться не про нафту, а про духовність.

Влада, якщо думає про свою перспективу, має відповідною мірою реагувати на запити НСПУ, зокрема захищати письменників соціально.

Ми налаштовані стукати у кабінети, іти на контакти, домовлятися. Хоча влада у будь-які часи ніколи гідно не опікувалася письменниками, ніколи не була з відкритою душею, добра, зичлива, щира і таке інше. Ми завжди були в якомусь супротиві одне до одного. Але разом із тим, коли при кермі держави були мислячі і державотворчі уми, то вони у письменниках бачили той рупор, який допомагає державу будувати. Якщо бачать в письменниках якихось антиподів, непотрібний елемент, тоді потерпає врешті й суспільство, якого не чують.

В якій мірі Спілка політизована?

За нинішньої каденції новообраного на з'їзді письменників керівництва на чолі з Віктором Барановим політичну складову взагалі виведено за межі Спілки. Це питання особисте: в якій партії перебувати тощо. Цеховий принцип членства в НСПУ означає: ми маємо займатися творенням української літератури.

Країна перейшла з однієї політико-економічної формації в іншу, тож мусимо чинити згідно із часом, а іноді його треба і випереджати. Нове століття, нові вимоги, нове мислення, нова прагматика.

Конкретизуйте прагматику?

Бюро пропаганди художньої літератури НСПУ було закрито 2001 року через особистий конфлікт між його директором Романом Кухаруком і тодішнім головою Спілки Юрієм Мушкетиком. Виступаючи на з'їзді НСПУ у 2001 році, я говорив: «Юрію Михайловичу, не можна було такого робити – закривати найголовніший рупор письменників, що здійснює зв'язок з рідним народом. Якщо ви закрили, створіть нове. Проте за ці десять років скільки попередні керівники Спілки не обіцяли його відновити, віз і нині там. Згадаймо, хто відкрив бюро пропаганди художньої літератури. Голова Спілки Максим Рильський, в 1944 році 17-го квітня,

коли йшла війна. Його історія тривала по 2001 рік. То про що думав Максим Тадейович у 1944-му і про що думав Юрій Михайлович у 2001 році? Я віддав практично чверть століття цій структурі, тож розумію що до чого.

Воза зрушено?

Ми розробили статут нової організації «Літературна агенція НСПУ». Мета: розповсюдження книги. Твори, видані в різних містах, мають перехресно доходити до читачів України, в тому числі до села. Українська книга має виходити накладом не в триста-п'ятсот примірників, а в десять-двадцять тисяч.

Цим мусимо займатися ми. Ще одна відповідь на запитання, чи потрібна Спілка. Другий сегмент цієї роботи. Письменник має зустрічатися зі своїм читачем. Хто це має організовувати? Літературна агенція. Причому так, щоби письменник, ідучи у відрядження, отримував відрядні, тобто мав оплачену дорогу, проживання, харчування. І за свої літературні зустрічі, розповсюдження книжок отримував гонорар. У всьому цивілізованому світі письменники отримують гонорар, за який живуть. Не отримують лише в Україні.

Третій сегмент – захист авторських прав. Літературні твори використовуються на різних заходах, концертах, фестивалях, на радіо, ТБ. Винагороду українським письменникам не виплачують. Тому захист авторських прав теж має лягти на спілчанську агенцію.

За великим рахунком, має бути структура європейського звучання, тож вона мусить триматися на базових основах агенцій світу, ми повинні бути сучасними. Аби зрушити з мертвої точки цю проблему, створено механізм (тобто статут). Тепер треба його запустити, щоб він запрацював. Отже, потрібен менеджер, який розкрутить маховик. Це дасть нашим письменникам одномоментно понад п'ятсот робочих місць в усіх регіонах України, тобто ми мусимо мати своїх представників в кожному районному центрі. Хто це може зробити? Національна спілка письменників України.

У мене навіть не виникає думка: потрібна чи не потрібна Спілка. Вкрай необхідна, особливо нині, в ринкових умовах, особливо коли відбуваються нападки на українську мову, на українство, на культуру. Це шаленство пре звідусіль, буває на Fm-радіостанціях, на телебаченні, у пресі. Де український продукт? Витиснули. Ми мусимо його створювати і просувати в сучасних ринкових умовах з тим, щоби у своїй державі почуватися не вигнанцями, а потужними цеховиками, щоб наш цех працював самодостатньо, щоб ми отримували відповідну винагороду і вона становила не прожитковий мінімум, а високий рівень, який дасть можливість спокійно працювати задля того, щоб Україна мала духовне опертя в особі Національної спілки письменників України.

Автор: Мар'ян ДАНЧИШИН, Світлина Володимира Коскіна

Оголошення та анонси

Stowarzyszenie Lemko Tower

XXIII ЛЕМКІВСКА БАТРА
XXIII ŁEMKOWSKA WATRA
12-13.07.2013 ЛУГИ/ŁUGI

piątek
12.07.2013 r.
od godziny 18.00

Zagrają m.in.
DULAROWY BRATJA (GORLICE)
ETNO XL (UKRAINA)
AKSEL (GROMADKA)

sobota
13.07.2013

Zagrają m.in.
GORYZWIT (BERLIN - NIEMCY)
ROZTOKA (RUDNA)
LEMKO TOWER JUNIOR (STRZELCE KRAJ.)
DUET OLEH I JOLA (STRZELCE KRAJ.)
SOFYJA FEDYNA (KIJÓW - UKRAINA)
DAMYR (RUDNA)
LEMKO TOWER (STRZELCE KRAJ.)
NADIJA (LESZNO GÓRNE)
WODOHRAJ (LUBIN)

WSTĘP WOLNY
WATRĘ POPROWADZI OKSANA GRABAN I DANIEL HOROSZCZAK

Impreza organizowana przez
STOWARZYSZENIE
LEMKO TOWER

Impreza współfinansowana przez
MINISTERSTWO
ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

VII ПРИКАРПАТСЬКИЙ ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ ЛЕМКІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

□ «ПОКЛИК МОГО СЕРЦЯ» □ (ПОПЕРЕДНЯ НАЗВА «КЛИЧЕ ЗЕЛЕНА НЕДІЛЯ»)

13-14 липня 2013 року на Ватряному полі (територія відпочинкового комплексу «Михайлова колиба») в селі Рівня Рожнятівського району на Івано-Франківщині відбудеться VII Прикарпатський фольклорно-етнографічний фестиваль лемківської культури «ПОКЛИК МОГО СЕРЦЯ», який є провідним фестивалем унікального українського субетносу – лемків та західних бойків Івано-Франківської області та України на території Івано-Франківської області.

В програмі фестивалю, котрий є своєрідним духовним пам'ятником тим етнічним українцям, котрі в 1944-1951 рр. були насильницьки

виселені (депортовані) з території Польщі (Лемківщина, Західна Бойківщина, Надсяння, Підляшшя, Холмщина) на Україну, окрім урочистого вшанування і мертвих, і живих жертв цієї депортації, на гостей фестивалю чекають: автентична пісня лемків та західних бойків, приємні хвилини насолоди етнічною музикою та танцем.

Взір потішать ексклюзивні вироби декоративно-прикладного, народно-вжиткового мистецтва і ремесел. В дводенній творчій програмі організатори планують надати фестивальну сцену не одному десятку творчих колективів та окремих виконавців України, Польщі, Сербії та Америки .

Цьогорічний фестиваль став свого роду ще і меморіальним, до того ж змінив свою назву і дату проведення, але не змінив свою суть. Це пов'язано з відзначенням річниці смерті його засновника і незмінного організатора та керівника, визначного діяча лемківського руху в Україні Юрія Павловича МАРКАНИЧА.

**Отож, “Прощавай, “КЛИЧЕ ЗЕЛЕНА НЕДІЛЯ” ...
Вітайте “ПОКЛИК МОГО СЕРЦЯ”!”.**

**Але НАС, НАШІ СЕРЦЯ завжди буде КЛИКАТИ та ЗЕЛЕНА НЕДІЛЯ,
коли виселяли наших батьків та краян з рідних земель ...**

КОРОТКА ПРОГРАМА ФЕСТИВАЛЮ

13 липня 2013 року

(субота):

14.00 год. - заїзд учасників фестивалю;

18.00 год. – 22.00 год. - концертна програма “Молодіжні забави”;

20.00 год. - “Посвята в молоді лемки”.

14 липня 2013 року

(неділя):

- **10.00 год. – 11.00 год.** - урочиста хода-парад художніх колективів та гостей фестивалю у місті Рожнятів;

- **11.00 год. – 12.00 год.** - молебінь за жертвами депортації етнічних українців з території Польщі на Ватряному полі;

- **12.00 год. – 13.00 год.** - урочисте відкриття VII Прикарпатського фольклорно-етнографічного фестивалю «ПОКЛИК МОГО СЕРЦЯ»;

- **13.00 год. – 22.30 год.** - святкова фестивальна концертна програма.

- Спортивні розваги;

- Конкурс на кращий лемківський костюм;

- **22.30 год.** – закриття фестивалю. «Феєричне шоу»

ВІДБУДЕТЬСЯ ІV ЗАКАРПАТСЬКА ЛЕМКІВСЬКА ВАТРА

14 липня в с. Кострино Великоберезнянського району Закарпатської області відбудеться ІV Закарпатська Лемківська Ватра.

Святкування розпочнеться з Богослужінь в церквах с. Кострино та інших сіл Великоберезнянського району.

О 12.00 відбудеться товариський матч з футболу.

З 12.00 діятимуть виставки та майстер класи народних умільців.

Урочисте запалення ватри о 15.00 за київським часом.

Довідки за тел. 050 955 76 17, 066 956 52 89.

З 19 по 21 липня 2013 року у с. Ждиня пройде 31-а Лемківська Ватра

Рідну лемківську культуру цього року на Лемківській Ватрі в Ждині презентують **танцювально-хорові колективи** :

«Лемковина» зі Львова, «Łastiwoczka» у Лігниці, «Žatwa» з Коцура (Сербія),

«Святків'янки» зі Святкової, «Rozmarija» з Прешова (Словакія), «Гречні Фраїрки» з

Монастириська (Україна), хор «Студенка» Калуш (Україна), хор «Felicio» з Надвірної

(Україна), «Rusynija» з Гуменного (Словакія), хор «Zogia» з Устя Горлицького, **дитячі**

гурти «Лемчатко», «Бойківчанка», «Потічок» з Калуша (Україна), «Łemkiwskyj perstenyk» з Гладисова, «Soneczka» з Лігниці, «Ruczaj» з Сенькової,

В програмі візьмуть участь також такі **танцювальні колективи**, як «Козаки Поділля» з Хмельницького (Україна), «Hoguswit»-група IV середньої школи у Лігниці, «Arkan» з Перемишля, вокальний ансамбль «Dyki Wdzoły» з Лігниці, «Яворина» з Дрогобича, **вокально-інструментальні гурти**: «Світ любові» з Надвірної (Україна); **окремі виконавці** Ганна Чеберенчик (Львів), Віктор Гук (Монастириська).

У вечірній програмі виступають:

П'ятниця

«Karola na dobry dzień» з Бецад, «Axle-Detaj» з Громадки, «Luiki» з Києва, «Łemko-Tower» зі Стрільців Краєнських

Субота

«Housaku» з Ольштина, «DaMur» з Легниці, «Larz Reller Band» з Білгород-Дністровського / Одеси (Україна), «Łemko-Tower» зі Стрільців Краєнських

Суботніми зірками будуть також учасники телевізійних програм популярної музики *Летоп*, *Енеј*, *Христина Соловій*, *Норраку*, які виступлять наживо у візуальній презентації.

Лемківської ватра в Ждині - це також зустрічі з цікавими людьми.

У програмі «Поетично-літературна сієста і не тільки», яка є

інтелектуальним святом для тих, хто шукає знань, будуть:

«Розмови з Богданом Осадчуком» - А.

Сент- Рафал Ковальчик зустріч проведе Rafał Habielski;

«Між авангардом і іконою. Єжи Новосельський - Художник прикордоння» Зустріч з Крістін Черні проводить Janusz Antos;

«Tożsamość narodowa Łemków» Книга Стефана Дудри та Богдана Гальчака і Богдан Стефан - дискусія за участю Богдана Гальчака;

Зустріч з Patrycją Trzeszczyńską «Łemkowszczyzna zapamiętana. Opowieści o przeszłości i przestrzeni»

На зустрічах будуть обговорені літературні твори Мирослава Нагача

Крім того, на Лемківській Ватрі можна буде ознайомитися

Виставки:

«Ким був Никифор?» Документальна виставка, присвячена Єпіфанію Дровняку – Никифору. Документи з архівів Об'єднання Лемків, репродукції картин;
Виставка картин Стефана Телепа;

ХІХ Лемківська Спартакіада в основному орієнтована на дітей і молодь з метою популяризації та пропаганди фізичної культури, спорту і відпочинку.

Для найменших учасників Лемківської Ватри спеціально розроблена програма **VI Ватрочки** -змагань та розваги для дітей.

Демонстрації та презентації:

- Карпатські рейди
- Мазарський віз,
- Народно-ремісничі майстерні.

**То є та єдина під небом Твоя земля
Приходте, приїжджайте**

Координати GPS

Місцевість Zdynia : 49°29'23.135"N, 21°16'5.591"E

За матеріалами <http://watrazdynia.pl/>

3-4 СЕРПНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ 28 ЛЕМКІВСЬКА ВАТРА В КАНАДІ

Лемківська 28 з черги ватра в Канаді відбудуватиметься 3-5 серпня ц. р. Ведучими мистецько-вечірньої програми будуть Лариса Баюс та Павло Лопата.

Місце проведення: Лемківська оселя, коло м. Дюркгайм.

Організація Оборони Лемківщини в Америці запрошує Вас на

ФЕСТИВАЛЬ

**13-та
Лемківська
Ватра
в США**

**27-28 липня
2013 р.
на оселі СУМ
Елленвіл, Н.Й.**

У програмі:

СУБОТА:

Печення поросят,
Мистецькі виставки та продаж сувенірів,
Розпалення Ватри,
Концерти мистецьких гуртів та солістів,
Семинар по генеалогії М.Бурика

ЗАБАВА

НЕДІЛЯ:

Служба Божа,
Доповідь,
Мистецька частина:
Концерт - виступи присутніх артистів.

Під час "Ватри" кухня пропонує
смачні страви та холодні і гарячі напої.

Культурний Фонд UART у пошуках нових талантів

Міжнародний Культурний Фонд UART оголошує **конкурс серед молодих художників, які працюють в галузі живопису, графіки, скульптури та фотографії на отримання освітнього гранту для навчання в Паризькій Школі образотворчих мистецтв (École des Arts Plastiques de Paris) або іншому навчальному закладі Франції на вибір переможця.**

Сума гранту становить 20 000 Євро і покриває витрати на навчання, проживання, харчування та інші витрати, пов'язані з програмою.

Фонд UART надасть необхідну допомогу переможцю конкурсу у виборі навчального закладу, форми навчання (вечірні курси, 6-ти або 9-ти місячні програми навчання, міжнародна резиденція для художників у Парижі (Cité internationale des arts de Paris), або стажування в майстернях іменитих французьких художників, скульпторів або фотографів (тривалість стажування визначається індивідуально). Переможець конкурсу також отримає можливість виставляти свої роботи в галереях, власники яких входять до складу журі.

Вимоги до кандидатів:

Участь у конкурсі можуть взяти художники які працюють в галузі живопису, графіки, скульптури та фотографії. Кандидати повинні бути громадянами України, не молодше 18 і не старше 35 років на момент реєстрації. **Знання французької мови для навчання у Франції є обов'язковою умовою.** Якщо переможець не володіє нею, партнер проекту, Французький Інститут в Україні, запропонує курси вивчення мови на безкоштовній основі.

Анкета конкурсанта: <http://www.grant-uart.com/uk/statpage/app>

Сайт організаторів: <http://www.grant-uart.com/uk/statpage/about>

Дякуємо всім нашим читачам за добрі слова,
побажання, інформацію та поради!!

З повагою,

Редакційний комітет.